

natuur

natuur

Het thema *Natuur* gaat over de relatie die de mens heeft met de natuur, in meerdere opzichten. Al eeuwen worden kunstenaars geïnspireerd door de natuur. Zij willen de beschouwer over de natuur laten nadenken en stellen elk op hun eigen manier vragen met hun kunstwerken, om je daarmee beter te laten kijken, je de natuur te laten ervaren of je te laten reflecteren op onze omgang met de natuur. Sommigen gaan aan de slag met de grootsheid van de natuur, anderen met haar schoonheid, weer anderen bestuderen hoe de natuur precies in elkaar zit. Neem bijvoorbeeld het kunstwerk *Nimbus de Groen* van de Nederlandse kunstenaar Berndnaut Smilde, op de cover van dit magazine. Smilde maakt wolken na op bijzondere plekken, waardoor een vervreemdend effect ontstaat. Door eerst water te vernevelen in de ruimte en er vervolgens rook in te blazen, ontstaat een miniatuurwolk die weer snel zal verdwijnen. Er is net voldoende tijd om foto's te maken van dit natuurlijk fenomeen. Als je zo'n wolk ziet, vraag je je af hoe het mogelijk is. Het is soms goed om eerst ergens over na te denken voordat je er een mening over vormt. De kunsten, waarin de natuur al eeuwen een grote rol speelt, kunnen je daarbij helpen.

Klaus Littmann, *For Forest, The Unending Attraction of Nature*, 2019

Carlos Amorales, *Black Cloud*, 2007

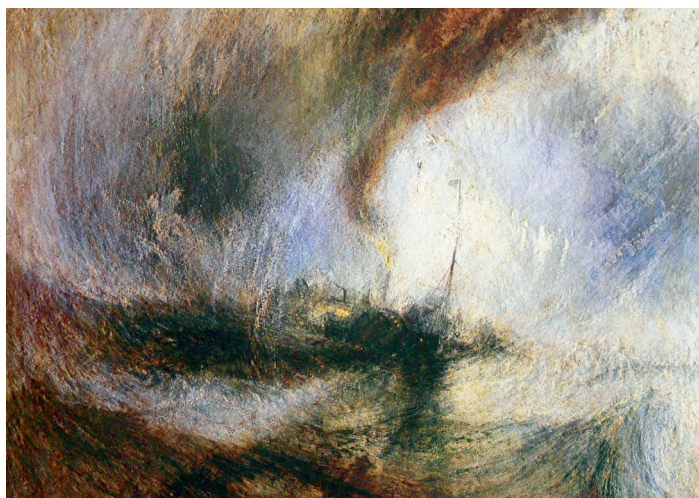
Anne Geene, *The Museum of the Plant*, 2018

Natuur en verwondering

Eindeloze vergezichten, spectaculaire watervallen en bijzondere dieren zijn voorbeelden uit de natuur die kunstenaars kunnen inspireren. De natuur verveelt nooit. Omdat het niet zozeer gaat over een exacte nabootsing en elke kunstenaar de natuur op een eigen manier verbeeldt, worden wij gedwongen om telkens met andere ogen naar die natuur te kijken. Vele kunstwerken laten je ontdekken hoe wonderlijk en bijzonder de natuur is.

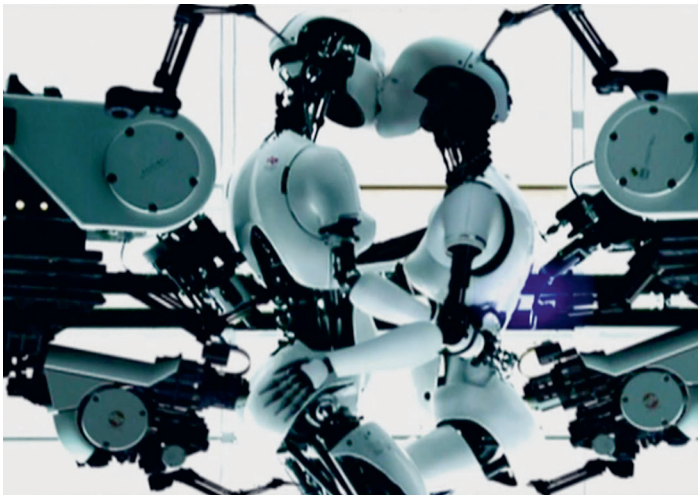
J. Charrière & J. von Bismarck, *Some Pigeons Are More Equal Than Others*, 2012

William Turner, *Snowstorm*, 1842

De grootsheid van de natuur

Soms lijkt het onmogelijk om de grootsheid en kracht van de natuur te verbeelden. Hoe breng je bijvoorbeeld die enorm grote zee in beeld? Toch bestaan er vele zeegezichten, die haar allemaal op een andere manier vastleggen op doek. Indrukwekkende werken, op klein of groot formaat, abstract of realistisch. De mogelijkheden zijn eindeloos en niet alleen op doek. Er zijn vele voorbeelden te vinden in de kunsten die de natuur op een grootse wijze in beeld brengen en er aandacht voor vragen, soms alleen al door hun afmetingen.

Björk, *All Is Full Of Love*, 1999

Anouk Wipprecht, *Spider Dress*, 2015

Ingrijpen in de natuur

Bij sommige kunstwerken speelt het ingrijpen van de mens in het landschap zo'n grote rol dat we spreken over *landart*. Bij deze kunstwerken zijn de natuurlijke omgeving en natuurlijke materialen het uitgangspunt. De kunstenaar doet een ingreep in het landschap en/of verandert daar iets aan en laat daarmee zijn of haar sporen na in de vorm van een kunstwerk. Soms zijn deze werken zo groot dat je ze van dichtbij niet goed kunt overzien, maar wel bijvoorbeeld vanuit de lucht. Door de invloed van de natuur op de kunstwerken, blijven deze altijd in ontwikkeling. Omdat landart vaak een tijdelijk karakter heeft, zijn foto's of andere registraties van het kunstwerk het enige wat bewaard blijft.

HeHe, Roduin, *Portscapes 2*, 2012

Natuur en techniek

Bestudering van de natuur leidt tot technische vooruitgang. Zo zouden vliegtuigen nooit ontworpen zijn zonder grondige studie van de zwaartekracht en van bijvoorbeeld vogels. Ook kunstenaars bestuderen de natuur en proberen die kennis en verwondering toe te passen in hun eigen kunstprojecten. Sommigen proberen de natuur en zelfs de mens na te maken, het liefst zo realistisch mogelijk. Dus door niet alleen het uiterlijk, maar ook het innerlijk te creëren. Ooit startte dit met een robot, die zelfstandig handelingen kon verrichten om bepaalde werkzaamheden van de mens over te nemen. Tegenwoordig kunnen robots steeds meer, al is het nog steeds zo dat het brein van een robot geprogrammeerd wordt. En dat blijft echt mensenwerk.

Koert van Mensvoort, *Knitted Meat* uit *Het kweekvlees kookboek*, 2014

Mihai Topescu, *Gradina Paradisului*, 2017

imiteren
onvoorspelbaar
verwondering
onnatuurlijk
ingrijpen
grootsheid
kunstmatig
vastleggen
oorspronkelijk

Kijk voor meer
voorbeelden en
inspiratie op het
weblog:

www.ntr22.nl

ingrijpen

9

De steen die terug naar huis ging Bart Eysink Smeets

De Nederlandse kunstenaar en ontwerper Bart Eysink Smeets heeft al zijn hele leven een fascinatie voor stenen. Hij vroeg zich af of zwerfkeien in Drenthe, die daar honderdduizenden jaren geleden beland waren, hun oorspronkelijke thuis niet missen. Zwerfkeien verplaatsten zich duizenden kilometers door natuurlijke krachten. Zo kwam hij op het idee om één van die grote stenen terug te brengen naar de plek waar zo'n steen ooit vandaan kwam. Hiervoor moest hij eerst een steen vinden en uitzoeken wie de eigenaar was om toestemming te krijgen voor zijn plan 1-2. Hij voerde vele gesprekken met gemeenten en de provincie en kreeg uiteindelijk groen licht om een steen in de gemeente Borger-Odoorn terug te brengen naar Åland, een eilandengroep tussen Zweden en Finland.

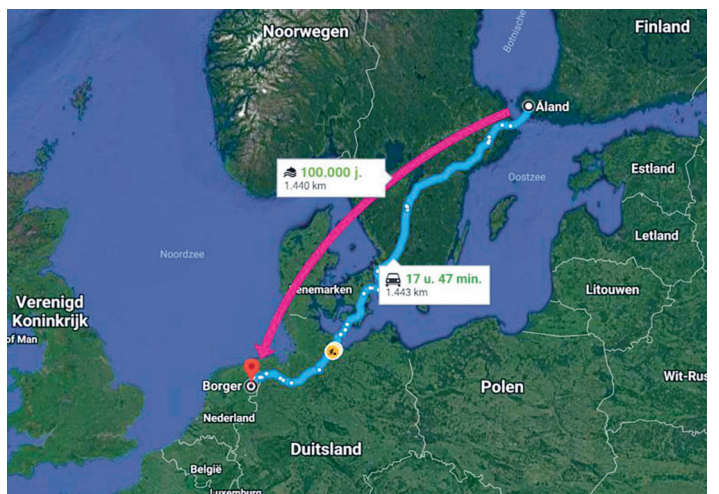
Om de reis te kunnen betalen startte hij een crowdfunding-actie. Hij verkocht allerlei artikelen met het beeldmerk van de steen, zoals bioscoopkaartjes, T-shirts en mokken 3-4.

- 4 Met een kartonnen model van de steen reisde hij naar Åland en regelde er een plekje 5. Op 18 oktober 2019 was alles klaar en startte de grote reis van Borger-Odoorn naar Åland. Voor die gelegenheid droeg Eysink Smeets een keienpak 6. Na een echte afscheidsceremonie werden Eysink Smeets en de steen uitgezwaaid door de burgemeester en enkele dorpsgenoten 7-8. Op het dak van de auto stond een grote gele pijl met de tekst, in het Zweeds 9, 'Hier is jullie steen terug'. Na 1440 kilometer gereisd te hebben 10 kwamen Eysink Smeets en de steen op 22 oktober aan op Åland en werden welkom geheten door tientallen mensen en muziek. Zelfs op de radio werd er verslag van gedaan. De steen kreeg een mooie plek aan het water 11-12 en is na al die jaren weer thuis.

www.barteyinksmeets.com

6

10

1

2

3

4

5

7

8

11

12

Bekijk ook de video's van dit project op het weblog:
www.ntr22.nl

verwonderen

1

2

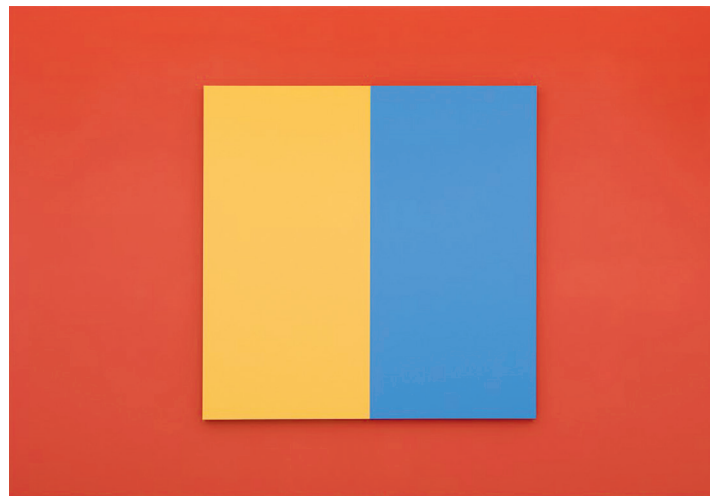
3

Geïnspireerde Van Gogh inspireert

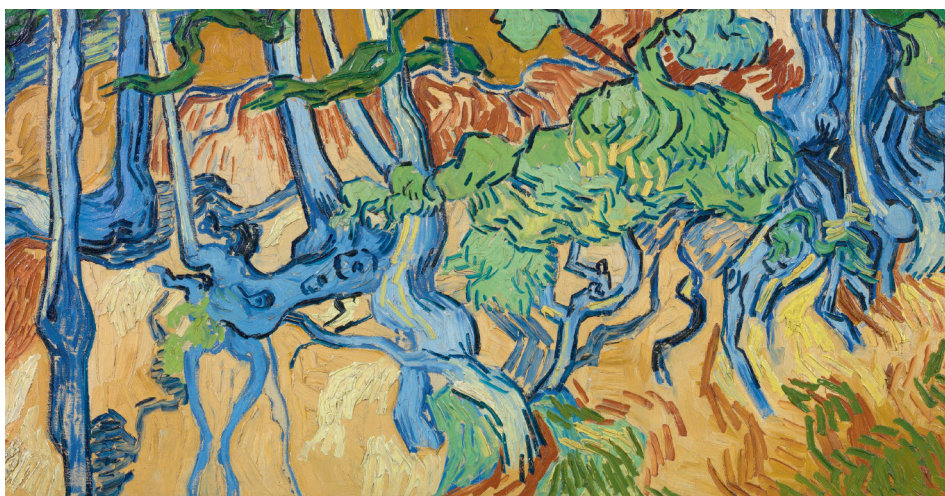
Voor de Nederlandse schilder Vincent van Gogh was de natuur een belangrijk onderwerp. Aan het eind van de negentiende eeuw raakte hij geïnspireerd door de gestileerde manier waarop de natuur werd verbeeld in Japanse prenten [1](#). Die inspiratie zie je goed in *Kersenbloesem* [2](#), waar je slechts één bloeiende tak tegen een blauwe achtergrond ziet. Van Gogh experimenteerde niet alleen met vorm om schilderijen te maken die kracht uitstraalden, maar ook met kleur. Hij wilde de emotie die de natuur bij hem opriep verbeelden. Dat deed hij door de verf dik en met zichtbare penseelstreken aan te brengen en intense kleuren te gebruiken, zoals in zijn werk *De oogst* [3](#).

De Nederlandse kunstenaar Steven Aalders houdt zich bezig met het zoeken naar de essentie van kleur. In 2019 bestudeerde hij *De oogst* en bracht de kleuren van dit schilderij terug tot de kern in het schilderij *Vergezicht* [4](#). Die kern zou volgens Aalders nóg beter uitkomen als het schilderij werd opgehangen tegen een rode muur.

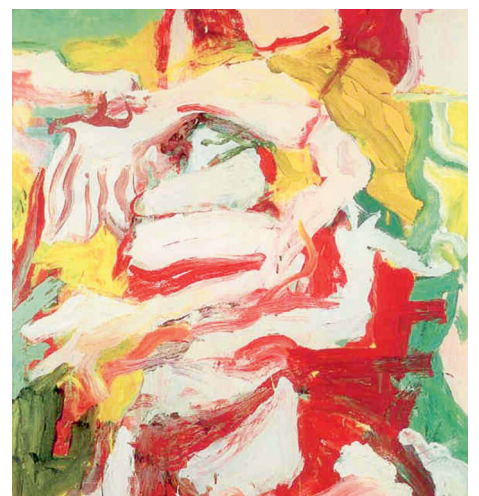
Voor de tijd waarin Van Gogh leefde en werkte was de bijna abstracte manier van schilderen in zijn schilderij *Boomwortels* [5](#) vrij nieuw. Veel schilders na hem werden door deze werkwijze geïnspireerd. De Nederlandse schilder Willem de Kooning, die in Amerika woonde, is een van hen. In zijn werk is de werkelijkheid het uitgangspunt en ook probeert hij net als Van Gogh emotie in zijn werk te brengen. De emotie bij het zien van een strand bij New York, verbeeldde hij in vorm, kleur en verf die samen verwijzen naar het strand, de zon en de zee [6](#).

4

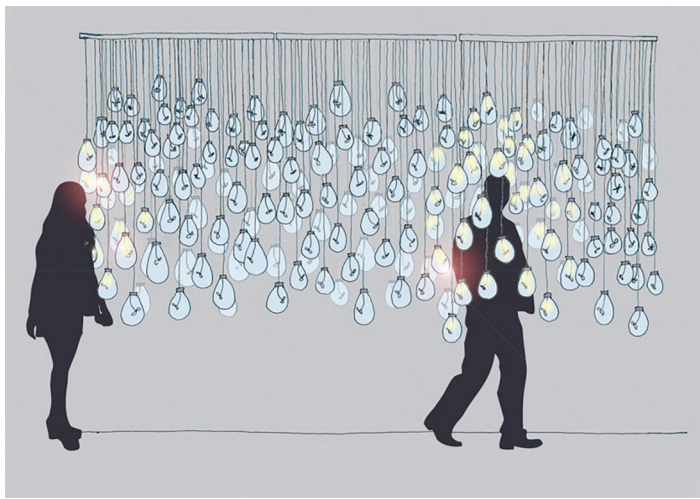

5

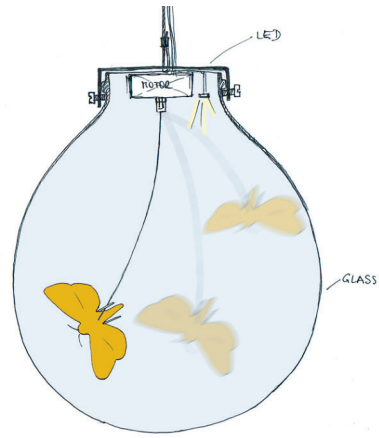

6

6

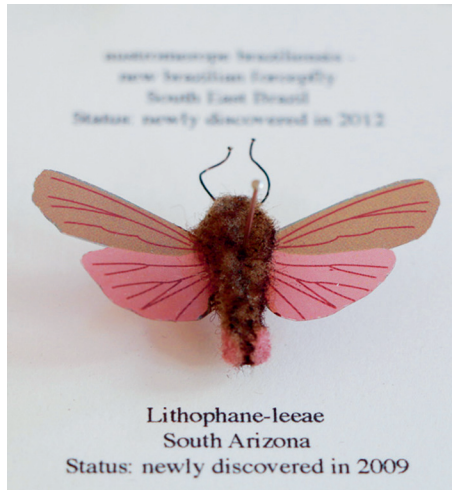
7

8

9

10

11

Curiosity Cloud Design Studio Mischer'Traxler

Curiosity Cloud (Rariteiten Wolk) is een installatie die in 2015 gemaakt werd voor het London Design Festival in het Engelse Victoria & Albert Museum. Katharina Mischer en Thomas Traxler, samen het Oostenrijkse Design Studio Mischer'Traxler, kregen hiervoor de opdracht van het champagnemerkt Perrier-Jouët. De interactieve installatie bestaat uit 264 mondgeblazen glazen bollen met in elke bol één insect **7-8**. Elk insect werd met de hand gemaakt door het te printen op folie en met een laser uit te snijden; de lijfjes werden met de hand geborduurd **9-10**. Alle bollen werden op verschillende hoogtes en dicht bij elkaar aan het plafond gehangen **11**.

Van een afstand leek het een donkere, rustige installatie. Wanneer bezoekers dicht bij de installatie kwamen, lieten sensoren in elke bol de lampen schijnen en de insecten fladderen. Doordat de insecten het glas raakten, maakten ze geluid. Bezoekers konden zich verwonderen over de schoonheid van de insecten, terwijl die beschermd werden door de glazen bollen **12-13**. De insecten verwijzen naar 25 verschillende soorten uit de natuur, sommige al (bijna) uitgestorven en sommige net ontdekt.

www.mischertraxler.com

12

13

natuur

Thomas Thwaites, *GoatMan, A holiday from being human*, 2016

Random International, *Rain Room*, 2012

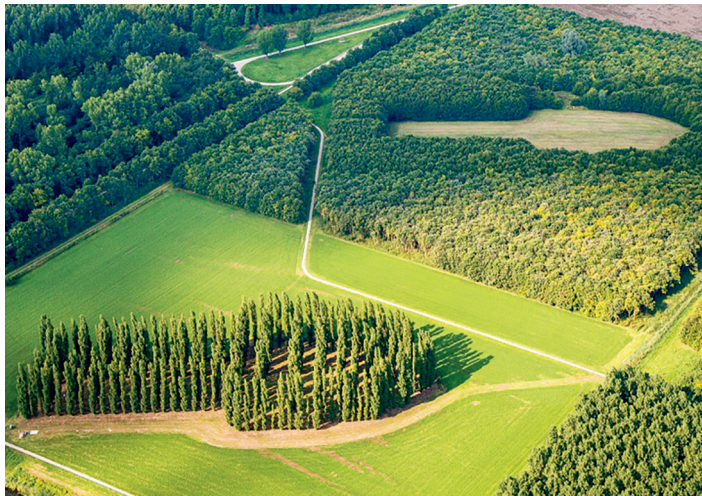
Patricia Piccinini, *The Long Awaited*, 2008

C. D. Friedrich, *De wandelaar boven de neveln*, 1818

Studio Klarenbeek & Dros, *The Mycelium Chair*, 2013

Marinus Boezem, *De Groene Kathedraal*, 1996

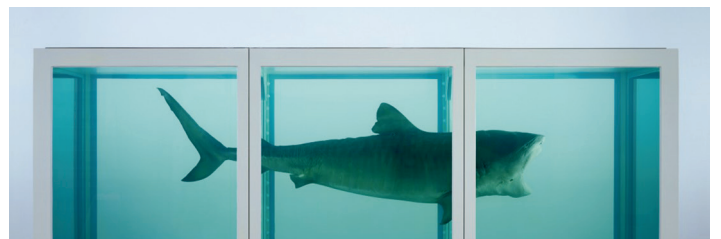

Neutelings Riedijk Architecten, *Naturalis Biodiversity Center*, 2019

8

Soheila Sokhanvari, *Moje Sabz*, 2011

Damien Hirst, *The Physical Impossibility Of Death In The Mind Of Someone Living*, 1991

OP DE COVER

Berndnaut Smilde, *Nimbus De Groen*, 2017

Lucy McRae en Bart Hess, *LucyandBart*, 2008

Het magazine *Natuur* verschijnt t.b.v. het examen Beeldende Vakken VMBO 2022. Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

ontwerp: Sandra Derksen, Wijnjewoude | © Cito, Arnhem